

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institvtiones Morales

In Qvibus Vnivers[a]e Qvaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1612

6 Aliae regulae de eodem proponuntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14014

Alia Regula de eadem re proponuntur.

CAPVT VI.

DUBITATIO questionis est, An si qui iuravit huiusmodi contractus, fuerit iurandi religione, & vinculo legitime solutus, adhuc ipse contractus rarus sit, & firmus? Dux sunt opiniones; vna est afferentium, tunc contractum irritum esse. Abbas in cap. Cum contingat, de iureiurand. nu. 19. Cardinalis, & Antonius in cap. Debitores, de iureiurand. Felinus eod. cap.

Alter sententia est, adhuc contractum esse ratum, & firmum. Angelus in consil. 160. & Panormitanus sibi contrarius in cap. 1. De iureiurand. & proculdubio hæc opinio magis ad veritatem accedit, vt ait Couarruias in Relict. super cap. Quamuis, de pactis in Sexto, par. 2. §. 2. nu. 7. ver. Quarto ex communi.

Tertia Regula. Quando contractus, vel pactum turpitudinem aliquam habet ex parte eius, cui fit, non tamen ex parte eius qui facit, tunc si iurandum interponatur, nõ confirmatur contractum, quatenus attinet ad eum, cui iuratur, sed obligat promittentem, vel iurantem, vt, quod iuratur, implet. Veluti, promittit quis simpliciter se vsuras soluturum Titio vsurario, non cogitur soluere vsuras promissas; at si iuret se soluturum, eas soluere compellitur ratione iurandi, quod interposuit, vsurarius tamen debet restituere solutas, cap. Debitores, de iureiur. Ac proinde iurandum non confirmat promissionem, quatenus est facta vsurario; quia is turpiter, & iniuste accipit.

At vero, quia is qui promittit se soluturum vsuras, licite promittit, vt iniquam vexationem redimeret; ideo si promissionem iurauerit, non debet impleri, quia absque periculo salutis æternæ potest iurandum seruare.

Dubia questionis est, An si filiusfamilias renuntiet Senatufconsulto Macedoniano, & eam renuntiationem iureiurando confirmet, valeat eiusmodi renuntiatio? Hanc questionem tractabo inferius, cum de mutuo disputabo.

Insuper in dubium tractatur, An pactum legis commissoria in pignoris confirmetur iureiurando? De hoc etiam infra in Tractatu de pignoris.

Item incidit quis in latrones, quibus necem ei minantibus promittit se datum mille aureos: non cogitur simpliciter promissionem implere: at si iuravit eam, iurandum seruare compellitur; & nihilominus talis promissio, & pecuniæ solutio vim non habet quantum quidem ad latrones attinet, qui solutos aureos reddere secundum conscientiam coguntur, quia turpiter, & iniuste acceperunt.

Præterea clericus iusto meta coactus beneficium se dimissurum iurando promittit, iurandum seruare debet: sed odio eius, qui per metum sacramentum extorsit, à iurandi vinculo absoluitur, & in eadem Ecclesia ministrare permittitur. cap. Si vero, de iureiurand. & cap. Ad audientiam, de his, que vi, metus causa sunt.

In his causis, si quis iuravit, iurandi nexu, & religione soluitur, ipsa promissio, vel pactio, vel contractus amplius vim non habet. Abbas in cap. Cum contingat, nu. 19. De iureiurand. Couarr. Relict. iam dicta, par. 2. §. 1. nu. 7.

Dubia questionis est, An iureiurando confirmetur pactum, quod est contra legem cuiusdam latam principaliter ob publicum, & commune bonum? Bartolus in l. Si quis pro eo, ff. De fideiussor. negat confirmari iureiurando; quia nequit ius publicum pacto priuatorum remitti l. In-

ter debitorem, & l. Ius publicum, ff. de pact. & cap. Si diligenti, de foro competen. Hanc sententiam sequuntur communiter omnes, tum Iuris Civilis interpretes in ea lege si quis pro eo, tum etiam Iuris Canonici Doctores, Anton. Abbas, Cardin. & alij in cap. Cum contingat, de iureiurand. vt ait Couarr. in Relict. prædicta, super cap. Quamuis pactum, par. 2. §. 2. nu. 1. Et ratio est manifesta; quia eiusmodi pactum nocet bono communi, siue publico, & ideo est etiam contra bonos mores: nam publico bono obesse iure non possumus.

L. 2. & l. Quomodo. C. de Agricol. lib. 11. statutum est, Ne quis possit vendere prædium, & retinere colonos cultura prædij adscriptos, ea lex lata est ob publicam utilitatem agrorum. Vnde pactum de vendendo prædio, sine colonis ipsius prædij cultura adscriptis, vbi eiusmodi lex fuerit moribus venturum recepta, vt est in Polonia, iureiurando non confirmatur. Couarr. loco citato.

L. Senatus, ff. De contrahen. emption. & l. Casera, ff. De legat. 1. prohibitum est ne quis vendat marimora, aliaque res affixas ædibus, eo quod interest Republicæ ædificia minime deformari, ne vides deformetur. Pactum huic legi contrarium iureiurando non confirmatur. Bartolus eo in loco, quem paulo ante produximus. Hoc locum habet, vbi ea lex fuerit vsu approbata.

L. Propterandum, §. Sed, & si quidem. C. De indic. statutum est instantiam litis per triennium extinguere: ea lex condita est, ob publicam utilitatem, vt lites finem habeant. Bartolus censet, pactioem inter litigantes, vt ea duret ultra triennium, iureiurando non confirmari. At secundum Felinum, Iasonem, & alios teste Couarruias loco citato, nu. 4. communis opinio est, iureiurando confirmari eiusmodi pactioem. Hoc tamen ideo est, quia ea lex, vel iure Canonico, vel vsu sublata est.

L. Miles, ff. De re indic. cautum est, ne donatio à milite facta concubina valeat quia eiusmodi lex est, ob publicam utilitatem: talis donatio iureiurando non confirmatur. Anron. Iason, & alij, quos refert, & sequitur Couarr. in eod. loco, ver. Quinto ipso.

Dubia etiam questionis est, An quando lex dirigit verba in contrahentem, non autem in contractum, veluti si lex prohibeat ne certæ personæ contrahant: iurandum confirmet contractum iure Civili prohibitum? Bartolus, & cum eo communis opinio Iuris Civilis interpretum sentit, non confirmari iureiurando, vt testatur Couarruias, in Relict. superius allata, par. 2. §. 2. nu. 1. eo quod is, qui agit contra huiusmodi legem, lethaliter peccet, cum prohibeatur contrahere, & iurandum confirmare non potest id, quod est peccatum. Hanc sententiam Bartoli refutant Anton. Abbas, Ancharan. Imola in cap. Cum contingat, de iureiurand. Felinus, Decius, Paulus, Corneus, Alexander, Iason, quos omnes memorat, & probat Couarr. quo diximus in loco, nu. 7. & Alecius dicit contra Bart. sentire communiter omnes Canonici iuris Doctores.

Quarta Regula, Quando in contractu, vel pacto iurandum interponitur, quod est contra naturam, & substantiam ipsius contractus, vel pacti, tunc iurandum quamuis obliget iurantem ad præstandum id quod iuravit, nõ confirmat tamen contractum, sed potius sequitur ipsius naturam, & substantiam: vt colligitur ex cap. Quomodo, de iureiurand. & ex l. vlt. C. de Liberali causa, vt docet Couarr. in Relict. super cap. Quamuis pactum, de pact. in Sexto, par. 2. §. 4. nu. 1.

Exempli causa, Iuravit Titius, se non reuocaturum testamentum, at nihilominus reuocauit postea, facto secundo testamento: valet secundum, non primum; quia testamentum sua natura est reuocabile vsque ad mortem. Non enim confirmatur, nisi morte testatoris. Hebr. 9. Bart. Bald. Salic. Alexand. Albericus, Corneus, Ripa, Iason, Oldrad. Ioan. Andr. apud Couarr. in Rub. de testamen. par. 2. nu. 11.

Quæres, An Titius sit periturus in reuocando primo testamento? Bart. Bald. Ang. Cynus, Aret. Alexand. Crocius, & alij apud Couar. loco citato, Respondent, non esse periturum: quia iurandum de non reuocando testamento, est contra bonos mores, ac proinde vim obligandi non habet, iuxta id, quod habetur in cap. Non est obligatorium, de reg. iur. in Sexto. Sed verius est, quod dicit Couar. loco citato, secutus Ioan. Andr. Archid. Anchar. Imol. Fel. & alios, quos commemorat loco citato, esse periturum: quia non est iurandum de re, quæ turpitudinem habeat. Nam quantum moribus Romanorum receptum fuerit, ne cui adimeretur potestas testandi; iure tamen naturali potest quis sibi liberam testandi facultatem auferre.

Item quis non habens liberos, sua bona alteri donauit, & iurauit se eam donationem non reuocaturum, & postea nati sunt liberi, ea donatio rescinditur ortu filiorum, iuxta id quod habetur in l. Si unquam. C. de reuocan. donatio. Quæ quidem est opinio multorum, quos adfert Tiraquel. in l. citata. Si uero quæ, in Principio, num. 165. & testatur Couar. in Relect. superius dicta, par. 2. §. 4. num. 3. Erratio huius est, quia iurandum non confirmat donationem, sed potius sequitur naturam donationis, quæ generatione filiorum est reuocabilis; quoniam censetur facta sub ea tacita conditione, si filij nati non fuerint, neque enim donator aliter eam fecisset. Prætere iurauit Titius Gaius se ei venditurum suam domum, & postea vendidit, & tradidit Seio, iurandum non confirmat primam venditionem, ita ut illa valeat, non secunda; quia secunda cum traditione perfecta, primæ præferretur, quæ in solo consensu consisteret, Titius uero fuit periturus.

Secundo quaeritur, An id quod fit contra pactum, conventionem, vel contractum iuramento confirmatum valeat? Specul. tit. de Instrumenti editione. §. Compendiose. num. 25. & Hostien. in Summa. tit. De sepulch. §. An licet. De acquir. poss. Si quis eligit sepulchrum. Rayn. in Summa. tit. De sepulch. generaliter negant valere: quia facere contra pactum iuratum, est contra bonos mores; & iurandum in pacto interpositum, vel in conventionem, vel in contractu confirmat id quod iuratur: ergo illud valet, non id, quod fit contra iurandum. Communis opinio est, sæpe ratum esse & firmum id, quod fit contra pactum, vel contractum iuratum. Id patet exemplis. Titius promisit, & iurauit se uxorem ducturum Catherinam, & nihilominus postea duxit Franciscam: valet matrimonium cum Franciscam contractum, cap. Ex literis de spons. Iurauit quispiam (quod idem attuli exemplum superius) se certam domum Caio venditurum; sed postea vendidit, & tradidit Titio, rata est & firma secunda venditio, iuxta id quod habetur in l. Quoties. ff. De rei vendit. Iurauit idem Caius, se non reuocaturum Titium Procuratorem ad matrimonium contrahendum constitutum; ac deinde reuocauit: valet reuocatio. Gloss. in cap. ult. de Procuratori. in 6. Titius habens liberam facultatem conferendi beneficium Ecclesiasticum, iurat se darum Caio, & postea in Seium contulit, firma est in Seium collatio beneficij. Ioan. Selua in tract. de Beneficijs, par. 3. quæst. 27. & Couar. loco citato, num. 5. Idem dicendum, quando quis iurauit se Titium electurum, vel nominaturum ad officium, vel beneficium, & postea elegit, vel notauit Caium. Prætere iurauit Præfectus Ecclesiæ se non alienaturum res Ecclesiæ suæ, etiam in causis iure concessis, & seruata solemnium iuris formula, & nihilominus alienauit in causa iure permissa; alienatio facta consistit. Quare in his, & alijs similibus, Regula est, quando contractus, rei traditione perficitur, & primus solo consensu verbis expresso, valet secundus contractus, quantum primus fit iure iurando firmatus; quia in secundo contractu, qui rei traditione completur, dominium ad alterum transit, non autem in primo, qui in consensu, & iure iurando consistit: periturum tamen admittit, qui à primo contractu, siue promissione, siue pacto iurato recessit.

Tertio quaeritur, An laici legislatores, siue Principes possint lege, vel statuto cauere, ne iurandum in con-

tractibus interponatur? Item, ut contractus minorum, vel feminarum, in quibus deest solemnis certa formula, præsumantur, & habeantur tanquam dolose facti, & ideo irriti, etiam si iurati fuerint: exempli causa, ut mulier non possit contrahere, nec obligari, sine consensu duorum consanguineorum, tamen contractus iurauerit. Sciendum est, in cap. ult. de Foro compet. in 6. Constitutum esse, ut ratione iurisdictionis interpositi laicos coram Iudice Ecclesiastico conveniantur, ita ut per censuram Ecclesiasticam compelli queat ad illud seruandum. Vnde alicubi laici legislatores statuta condiderunt, pœnis constitutis in tabelliones, quorum permittitur in contractibus iurandum adhibetur; id vero laici facere se testantur; quia sæpenumero contingit, ut in contractibus pactis, & conventionibus iurandum præferatur in fraudem civilium legum, siue civilis iurisdictionis & potestatis; videlicet, ut caute, vel contrauerse contractum ad Iudices Ecclesiasticos deferantur.

Dux sunt in proposito quaestione opiniones, una est asserendum, posse laicos legislatores prohibere ne iurandum in contractibus, vel pactis interponatur, præsertim in ijs contractibus, qui iure civili, absque iure iurando sunt rati, & firmi. Immo posse etiam statuere ne tale iurandum, contractum, alioque legibus irritum, confirmet: & proinde sitis, qui iurauit, legitime fuerit à iurisdictionis vinculo absolutus, stare contractui iure cogitur. Sic Imol. in cap. Cum contingat, num. 38. de iure iurand. Sic etiam Dominic. in cap. Quamuis pactum, num. 14. de pactis, in 6. Iaf. in auth. Sacramenta puerum. C. Si aduersus condit. Fortun. in tract. de ultim. fin. iuris. Illat. 20. Couar. in Relect. super cap. Quamuis pactum modo citata, par. 2. §. 3. num. 7. vers. Primo posse, Anton. Gomes, tom. 2. varia. resolut. cap. 14. num. 22. Segura in Repet. in l. §. Si vir uxori. ff. De acquir. poss. Id probant, primò auctoritate Bart. in l. Omnes populi. ff. de iustitia, & iure, vbi ait, statuto laicorum decerni posse, ut contractus legibus irriti si iure iurando firmantur, habeantur, tamquam facti dolo, vel metu: & auctoritate Bald. & Gloss. in l. Si quis inquitus. ff. De legat. 2. §. vlt. Et in l. Adigere. §. vlt. ff. De iure patronat. vbi ait Glossa legem circa iurandum vim habere Apostolicam.

Deinde probant, quia Reipublicæ interest plurimum, ut iurandum in certis quibusdam contractibus, vel pactis non apponatur; & si fuerit appositum, contractum non confirmet: quia spectat ad communem salutem, & pacem, ut quidam contractus, vel pacti ipso iure sint irriti.

Secundo, quia iure commune in l. Quia sub conditione. §. Si quis, sub iurisdictione. ff. De conditionibus institutionum, hæres iura testatoris aliquid iure iurando promittens, non cogitur id iurandum seruare: quam uis cogitur id facere, quod testator iussit. Et l. 2. C. De maledicta viduitate. tollenda, prohibetur ne qua mulier iure iurando promittat voluntatem seruare, etiam si id fuerit à testatore inditum. Quod idem etiam statuitur in l. Sacramentum. C. Quando mulier iuratis officio fungi possit.

Tertio, quia tales leges ferri à laicis expedit ad euitandas fraudes, quæ frequentissime contingunt, cum videlicet, in contractibus, vel pactis iurandum adhibeatur, ut caute contractum à civilibus Iudicibus auctoratur, & ad Iudices Ecclesiasticos deferantur.

Postremo, quia statuta multa extant laicorum Principum, quibus interdicitur, ne in contractibus, qui absque vinculo sacramenti rati, & firmi sunt, iurandum præferatur: quamuis interponi queat in his contractibus, qui sine iure iurando nullius per se momenti sunt, aut qui fauore, & beneficio ætatis rescindi possunt. Alibi etiam statuto cautum est, ne iurandum interponatur in contractibus, nisi in his, qui sunt irriti ipso iure, si absque iurisdictionis vinculo fiant, & nisi in compromissis, & donationibus perpetuis, & locationibus reddituum Ecclesiasticorum. Hactenus de prima sententia.

Altera opinio est negantium posse legibus, vel statutis civilibus

ciuilibus prohiberi, ne contractus, vel pacta, vel conuentiones iurentur, vel ne iurandum in illis adhibendum feruetur, vel ne contractus rati, & firmi habeantur, tamen iureiurando confirmantur, vel ut cessantur tamquam metu vel dolo facti, si iureiurando confirmantur. Quod si tales leges ferantur, esse irritas; quia penes laicos non fit potestas condendi leges de iureiurando prohibendo, vel non seruando. Paul. Salicet. Cynus in *auth. Sacramenta puberum*. Hostien. in *cap. Quanto* & *cap. Quemadmodum, de iureiurand.* Ioan. Andr. & Panorm. in *cap. Tria. de decimis*, & idem Panorm. in *consil. 2. num. 4. volum. 1. Federi. consil. 91. & 95.* Atque hæc opinio magis cum iure communi consentit. & magis ad veritatem accedit: & omnino videtur esse tenenda: quia causa iurandi est Ecclesiastica. Laicus enim nequit cognoscere, & iudicare, iurandum valeant, an secus, *cap. Tria, de ordine cognit. cap. Lator. Qui filij sunt legitimi. cap. Si iudex laicus, de sentent. excom. in sexto.* Ergo laici nequeunt leges ferre de iureiurando tollendo, vel implendo, cum lex vires accipiat a potestate legislatoris. *cap. A nobis de sentent. excom. & l. vlt. ff. de iurisdic. omni. iudic. & cap. Vt animarum, de constit. in sexto.* Item Ecclesiasticæ auctoritatis est iurandi vinculo absolueri, ergo penes laicos non est facultas remittendi iurandi obligationem, & vinculum. Ad extremum, tales leges ciuiles feruntur in fraudem eius, quod est statutum in *cap. vlt. de Foro competen.* ne ratione iurandi laicorum causæ ad Iudices Ecclesiasticos deducantur. Neque hæc in parte recipimus auctoritatem legum ciuiliū, quæ supra citantur, cum lex ciuilis de iureiurando statuere nequeat. Nec admittimus auctoritatem Glossæ ciuilis, Bartoli, vel Baldi: & Dominicus tandem in *cap. Quamuis pactum*, magis Hostien. probauit.

Dubia in eadem quaestione est, An laici statuere queant, ut si minor v. g. contrahat sine decreto Iudicis etiam cum iureiurando, talis contractus habeatur pro contractu facto metu, vel dolo, quo casu etiam iure Canonico iurandum contractum non confirmat? Bald. in *Authen. Sacramenta puberum. C. Si aduersus vendit. & in l. Non dubium. C. De legib.* Etiam si, inquit, statuta non fingant dolum, vel metum, valet statutum annullans iuramentum: vade bona est cautela, quæ alicubi feruntur, ut contractus contra statuta presumatur dolo, vel metu factus. Bartol. in *l. Omnes populi. ff. De iustit. dicit* si statutum laicorum simpliciter annullat iuramentum, non ferata solemnitate, non valet. Si vero disponit, ut contractus aliter celebratus presumatur dolosus, vel metu inductus, vel quod contrahentes presumantur dolo, vel metu inducti, valet statutum etiam ad annullandum iuramentum adhibitum. Hæc illi & ratio eorum est; quia statutum potest presumere dolum, vel metum in contractibus factis sine solemnitate iuris. At iurandum dolo extortum etiam iure Canonico contractum huiusmodi confirmat *cap. Cum contingat, de iureiurand. cap. 2. De pact. in sexto.* Sic etiam sentiunt Paul. Salic. & Iason in *Authen. Sacramenta puberum citata.*

Cæterum Abbas oppositum docet in *consil. 71. quod incipit: Quing. dubia, non. 2. volum. 1.* vbi ait, Statutum laicorum annullans contractum, iuramentum non annullat, quia non spectat ad laicos, inquit, quicquam decernere de iureiurando, sicut nec de alia quavis re spirituali. Hostien. in *cap. Quemadmodum, de iureiurand. & colligitur ex cap. Venerabilem, de elect. Federi. consil. 91. & 95.* vbi generaliter ait: Nullum statutum laicorum valere de rebus spectantibus ad iurisdictionem Ecclesiasticam, & facit pro hoc, quod habetur in *cap. Noui. de iudic.* Item quia laici non possunt cognoscere de vi, & firmitate iurandi, vel alterius cuiusvis rei spiritualis. *cap. Tuam, de ordine cognit. cap. Lator, qui filij sunt legit. cap. Si iudex laicus, de sentent. excom. in sexto. Bart. in l. Tertia. ff. solut. matrim. l. 1. ff. De iuris. omni. iudic.* Item statutum sumit vires, ab auctoritate, & potestate eius, qui statuit. *cap. A nobis, de sent. excom. l. vlt. ff. De iurisd. omni. iudic. cap. Vt animarum, de constit.*

Instit. Moral. Pars 3.

in 6. at laicus auctoritatem in iureiurando non habet. Hæc sententia mihi valde probatur, quam sequitur Alexand. *consil. 59. Romani. consil. 12. Anton. in cap. Cum contingat de iureiurand. Bald. sibi contrarius, in l. Omnes populi. ff. De iustit.*

An vim habeant contractus, qui fiunt metu cadente in constantem virum.

CAPVT VII.

PRIMO queritur, An contractus metu mortis initus valeat? Respondeo cum Glossa in *cap. Abbas, De ijs, que vi metus causa fiunt, in verbo Contractus*, & cum Panormitano in eodem *cap. Abbas, paulo ante memorato, & cap. Cum locum, de sponsal.* Quosdam contractus metu iusto factos, ipso iure consistere: sed rescindi in iudicio postea actione que dicitur: Quod metus causa factum est, alios vero contractus ipso iure irritos, ac nullius momenti esse.

Sed quinam contractus sunt irriti iure communi, quando metu fiunt? Respondeo cum prædicta Glossa, & Panormitano *locis citatis*, in primis esse donationem, quia donatio sua natura postulat, ut gratis & liberaliter fiat: quare si metu, quis quippiam donauerit, donatio nulla est, quia eo ipso, quod metu fit, non fit gratis, & liberaliter. Vnde remissio debiti si metu fiat, non valet, quia talis remissio est quedam donatio. Item si quis metu renouet iur suo priuato, vel rebus proprijs, & forams, quas habet, nulla est renuntiatio, quia talis renuntiatio, est quedam donationis species.

Quid si Episcopus beneficium metu conferat clerico alioqui idoneo? Respondeo, factum valere: quia conferre beneficium non est donare. Voluit enim Ecclesia, ut beneficia conferrentur in clericos idoneos, ut digne inseruirent Ecclesie. Item si clericus metu renuntiet beneficio Ecclesiastico, valet renuntiatio, quia fit auctoritate superioris eam ratam, & firmam habentis.

Secundo, matrimonium contractum metu cadente in constantem virum, ipso iure est irritum. *cap. Cum locum, & cap. Veniens, 2. De sponsal. & cap. Significauit 2. De eo qui duxit, quam polluerit per adulterium.*

Tertio, dotis promissio, vel solutio si metu fiat, non valet. *l. Si mulier. §. Si dos. ff. De sponsal.*

Quarto, iurisdicção metu concessa, vel protogata, nullius est momenti. *l. 2. ff. De iudicij.*

Quinto, electio Prelati metu facta, nulla est. *cap. Vbi periculum. §. Ceterum de elect. in sexto.*

Sexto, auctoritas tutorum per metum extorta, vim non habet. *l. §. vlt. ff. De auctori. tutor.*

Septimo, absolutio ab excommunicatione, vel suspensione, vel interdictio, quam metus extorsit, infirma est. *cap. 1. De ijs, que vi metus causa fiunt, in sexto.*

Octaui, testes in testamentis per metum adhibiti, nullius sunt firmitatis. *l. Qui testamento. ff. De testamentis.*

Nono, votum factum ex metu mortis incusso ab homine, ut votum quis faciat, non valet & idem iuris est de promissione homini facta. *cap. Perlatum, de ijs, que vi metus causa fiunt, & cap. Præsent. 20. quæst. 3.*

Decimo, qui in carcerem aliquem detruhit, ut aliquid ab eo extorqueret, quicquid ob hanc causam factum est, nullius momenti est. *l. Qui in carcerem. ff. De eo, quod vi metus causa.*

Cæteri vero contractus, pacta, conuentiones, vel quasi contractus iusto, & probabili metu facti valent: ita ut sint iure communi rati, & firmi, quamuis dissolui queant in iudicio, eo quod sint metu initi. Veluti si metu Titius vendat, vel locet domum, aut fundum Cæso iusto pretio, vel mercede, valet venditio, vel locatio, sed rescindi in iudicio potest.